

POSTANOWIENIE

Dnia 2 marca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik

w sprawie z powództwa E. spółki z o.o. w A.
przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki w W.
o wymierzenie kary pieniężnej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 2 marca 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej od wyroku Sądu Apelacyjnego w W.
z dnia 26 listopada 2014 r.,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 26 listopada 2014 r., Sąd Apelacyjny oddalił apelację E. spółka z o.o. (powód), wniesioną od wyroku Sądu Okręgowego w W. - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 4 grudnia 2013 r.

W zakresie mając znaczenie dla postępowania kasacyjnego Sąd Apelacyjny stwierdził, iż brak podstaw prawnych do uznania za dopuszczalne dokonanego przez powoda potrącenia od wielkości należnej opłaty zastępczej wartości składających się na koszt wypełnienia obowiązku, o którym mowa w art. 9a ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (jednolity tekst: Dz.U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625 ze zm., dalej jako PE) przez E. sp. z o.o. - przedsiębiorstwo, od którego powód zakupił w 2010 r. część energii elektrycznej. Zdaniem Sądu Apelacyjnego powód nie może zwolnić się od obowiązku uiszczenia opłaty zastępczej twierdząc, że inny podmiot spełnił go za niego. Jak wynika z art.

76 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (jednolity tekst: Dz.U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 ze zm., dalej jako Ordynacja podatkowa) z nadpłatą zobowiązania podatkowego mamy do czynienia wówczas, gdy wartość zaliczek na podatek pobranych przez płatnika lub zapłaconych przez podatnika jest wyższa niż wartość zobowiązania podatkowego, ustalonego za dany rok podatkowy. Niezależnie od stwierdzenia, czy opłata zastępcza stanowi rzeczywiście podatek, uzasadniający stosowanie Ordynacji podatkowej, Sąd Apelacyjny stwierdził, że w niniejszej sprawie doszłoby do nadpłaty, gdyby powód uzyskał i przestawił do umorzenia Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki (Prezes URE) świadectwa pochodzenia energii, o których mowa w art. 9e ust. 1 PE lub 9o ust. 1 PE lub gdyby uiszczył opłatę zastępczą w wymiarze większym niż był zobowiązany. Z materiału dowodowego, zgromadzonego w sprawie nie wynika natomiast, aby takie zdarzenie miało miejsce. Dokonanie przez powoda zakupu energii elektrycznej po cenie zawierającej koszt realizacji obowiązku z art. 9a ust. 1 PE nie było równoważne z zapłatą przez niego opłaty zastępczej. Powód nie był w ogóle zobowiązany do uiszczenia tego rodzaju opłaty z tytułu zakupu energii na podstawie tej umowy. Ustalona w tej umowie cena, uwzględniająca wysokość opłaty zastępczej, była wyrazem zgodnej woli stron i w żaden sposób nie wiązała się z obowiązkiem zapłaty uiszczenia samej opłaty, który w dalszym ciągu spoczywał na dostawcy energii. W tych okolicznościach po stronie powoda nie mogło dojść do uiszczenia opłaty zastępczej, której zaliczenie na poczet posiadanej zaległości mogłoby uzasadnić zmniejszenie jej wymiaru.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku Sądu Apelacyjnego wniósł powód, zaskarżając go w całości.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został oparty na przesłance potrzeby rozstrzygnięcia istotnego zagadnienia prawnego, koncentrującego się wokół odpowiedzi na pytanie jaki charakter ma opłata zastępcza przewidziana w art. 9a PE, czy jest ona podatkiem lub para-podatkiem, a także czy przedsiębiorstwo energetyczne, będące odbiorcą końcowym energii elektrycznej jest zobowiązane do uiszczenia opłaty zastępczej od energii przeznaczonej na własne potrzeby, a następnie sprzedawanej do odbiorcy końcowego, podczas gdy opłata ta została już uiszczona przez sprzedawcę energii

w cenie jej zakupu, a w przypadku uznania, że opłata zastępcza jest podatkiem (lub para podatkiem) odpowiedzi również na pytanie, który podmiot jest uprawniony do dochodzenia odpowiednio zaliczenia, potrącenia lub zwrotu nadwyżki opłaty zastępczej niesłusznie uiszczonej od tej samej energii elektrycznej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna powoda nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania z następujących powodów.

W pierwszej kolejności Sąd Najwyższy stwierdza, że przedmiot postępowania sądowego w sprawie z odwołania od decyzji Prezesa URE wyznacza przede wszystkim treść decyzji regulatora. Skarga kasacyjna powoda wniesiona została w sprawie z odwołania od decyzji Prezesa Urzędu w przedmiocie nałożenia kary pieniężnej na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 1a PE w związku z niewywiązaniem się przez powoda z obowiązku, o którym mowa w art. 9a ust. 1 oraz 9a ust. 2 PE. W zakresie wyznaczonym przez treść odwołania od decyzji Prezesa URE przedmiotem postępowania sądowego jest rozstrzygnięcie, czy zachowanie opisane w sentencji decyzji podlega karze pieniężnej na podstawie art. 56 PE. Przy tak rozumianym przedmiocie postępowania sądowego, mając na względzie treść odwołania powoda od decyzji, zakres kognicji Sądów obu instancji ograniczał się do ustalenia, czy w 2010 r. powód wywiązał się z obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia energii albo uiszczenia opłaty zastępczej. Przepisy art. 9a ust. 1 oraz 9a ust. 2 PE są – w zakresie istotnym dla oceny publicznoprawnej potrzeby rozpoznania skargi kasacyjnej powoda – jasne co do podmiotowego i przedmiotowego zakresu zastosowania tego obowiązku. Sądy obu instancji potwierdziły w postępowaniu sądowym ustalenia, na których oparta została decyzja Prezesa URE poczynione w tym zakresie na etapie postępowania administracyjnego. Sądy obu instancji, w szczególności zaś Sąd Apelacyjny, którego poglądy prawne podlegają weryfikacji w postępowaniu kasacyjnym, zastosowały także prawidłowo art. 56 ust. 1 pkt 1a PE w związku z art. 9a ust. 1 oraz 9a ust. 2 PE, odpowiednio interpretując przywołane przepisy. Konstrukcja obowiązku z art. 9a ust. 1 oraz 9a ust. 2 PE, sankcjonowanego na

podstawie art. 56 ust. 1 pkt 1a PE nie pozwala na zastosowanie rozumowania leżącego u podstaw odwołania, apelacji i skargi kasacyjnej powoda, zgodnie z którą adresat wyżej wymienionych przepisów jest zwolniony z powinności zastosowania się do przewidzianych w nich obowiązków (ciążących na nim), ponieważ faktyczny finansowy ciężar tych obowiązków został przez niego poniesiony na rzecz innego podmiotu (poprzez doliczenie stosownych należności do ceny sprzedaży). Skoro z ustaleń faktycznych postępowania sądowego wynika, że powód w 2010 r. nabywał energię elektryczną zarówno na potrzeby własne jak i w celu odsprzedaży, to w umowie ze sprzedawcą energii należało wprowadzić odpowiednie postanowienia pozwalające na skorygowanie wielkości energii zaliczanych do poszczególnych kategorii, a mających znaczenie dla wykonania przez tego sprzedawcę ciężącego na nim obowiązku z art. 9a ust. 1 oraz 9a ust. 2 PE.

Niezależnie od powyższego, z wiążących dla Sądu Najwyższego i jedynych jakie brane są pod uwagę w postępowaniu kasacyjnym ustaleń postępowania sądowego (a właściwie ustaleń Sądu pierwszej instancji, podzielonych w całości przez Sąd drugiej instancji), wynika jedynie, że: 1) powód w 2010 r. nabywał energię elektryczną do odsprzedaży oraz na potrzeby własne; 2) zakupy na potrzeby własne były realizowane jak dla odbiorcy końcowego (uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego, s. 4). Z ustaleń tych nie wynika stan faktyczny kreowany przez powoda w skardze kasacyjnej, zgodnie z którym powód został podwójnie obciążony obowiązkiem uiszczenia opłaty zastępczej, ponieważ część energii zakupionej na potrzeby własne zużył na wytworzenie, przesył lub dystrybucję energii. W tych okolicznościach Sąd Najwyższy na etapie przedsądu nie może uznać zagadnień prawnych przedstawionych we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej powoda do rozpoznania za zagadnienia prawne sprawy, których rozstrzygnięcie w postępowaniu kasacyjnym miałyby znaczenie dla oceny prawidłowości zaskarżonego wyroku.

W dalszej kolejności Sąd Najwyższy stwierdza, że na tle art. 9a PE – jedynego przepisu powołanego we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozwiązania – nie powstaje problem charakteru prawnego opłaty zastępczej. W kontekście argumentacji skargi kasacyjnej można uznać, że problem taki można byłoby rozważać przy wykładni art. 9a PE w związku z art. 2 Ordynacji podatkowej,

przy rozstrzygnięciu dopuszczalności zastosowania w niniejszej sprawie art. 76 § 1 Ordynacji podatkowej. Żaden z tych przepisów nie został jednak uwzględniony w skardze kasacyjnej powoda, ani we wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania (ocenianym na etapie przedsądu), ani w podstawach skargi (stosowanych na etapie merytorycznego rozpoznania skargi kasacyjnej, lecz uwzględnianych na etapie przedsądu przy ocenie możliwości rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego z uwagi na związanie Sądu Najwyższego podstawami skargi).

W tych okolicznościach jedynie dodatkowo Sąd Najwyższy stwierdza, że pozostałe dwa problemy prawne wyartykułowane w skardze kasacyjnej powoda nie zostały połączone z jakimkolwiek przepisem prawa, co powoduje, że nie mają one waloru istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia.

kc